

Miniștri delegați

Documente CM

CM(2008)13 final

14 mai 2008

A 118-a sesiune a Comitetului de Miniștri

(Strasbourg, 7 mai 2008)

Convenția europeană în materia adopției de copii (revizuită)

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte semnatare ale prezentei convenții,

Având în vedere că scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi în vederea salvagădării și promovării idealurilor și a principiilor care reprezintă patrimoniul lor comun;

Având în vedere că, deși instituția adopției copiilor se regăsește în legislația tuturor statelor membre ale Consiliului Europei, există încă în aceste țări opinii divergente asupra principiilor care ar trebui să guverneze adopția, precum și deosebiri în privința procedurii de adopție și a efectelor juridice ale adopției;

Luând în considerare Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, din 20 noiembrie 1989, în special articolul 21 din aceasta;

Luând în considerare Convenția de la Haga din 29 mai 1993 asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale;

Luând act de Recomandarea 1443 (2000) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei intitulată „Pentru respectarea drepturilor copilului în adopția internațională” și de Cartea Albă a Consiliului Europei cu privire la principiile referitoare la stabilirea și consecințele juridice ale filiației;

Recunoscând că anumite dispoziții ale Convenției Europene în materia adopției de copii din 1967 (STE nr. 58) sunt depășite și contrare jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor

Omului;

Recunoscând că implicarea copiilor în procedurile familiale care îi privesc a fost îmbunătățită prin Convenția Europeană privind exercitarea drepturilor copiilor din 25 ianuarie 1996 (STE nr. 160) și prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului;

Considerând că acceptarea principiilor și a practicilor comune revizuite în ceea ce privește adopția copiilor, care iau în considerare evoluțiile intervenite în acest domeniu în cursul ultimelor decenii, ar contribui la reducerea dificultăților cauzate de diferențele existente între legislațiile naționale și, în același timp, la promovarea intereselor copiilor adoptați;

Fiind convinși de necesitatea unui instrument internațional revizuit al Consiliului Europei privind adopția copiilor care să asigure o completare eficientă pentru Convenția de la Haga din 1993;

Recunoscând că interesul superior al copilului trebuie să primeze întotdeauna față de orice altă considerație,

Convin după cum urmează:

Titlul I – Domeniul de aplicare a Convenției și punerea în aplicare a principiilor sale

Articolul 1 – Domeniul de aplicare a convenției

1. Prezenta convenție se aplică în cazul adopției unui copil care, în momentul în care adoptatorul solicită adopția, nu a împlinit vârsta de 18 ani, nu este sau nu a fost căsătorit, nu are sau nu a intrat într-un parteneriat înregistrat și nu a devenit major.
2. Prezenta convenție privește numai instituția juridică a adopției care creează o legătură de filiație.

Articolul 2 – Punerea în aplicare a principiilor

Fiecare stat parte adoptă măsurile legislative sau de altă natură, necesare pentru asigurarea conformității legislației naționale cu dispozițiile prezentei Convenții și notifică Secretarul General al Consiliului Europei cu privire la măsurile adoptate în acest scop.

Titlul II – Principiile generale

Articolul 3 – Valabilitatea adopției

Adopția este valabilă numai dacă este pronunțată de către o instanță judecătorească sau de către o autoritate administrativă (denumită în continuare „autoritatea competentă”).

Articolul 4 – Încuviințarea adopției

1. Autoritatea competentă nu încuviințează adopția decât dacă și-a format convingerea că adopția este în interesul superior al copilului.
2. În fiecare caz autoritatea competentă acordă o importanță deosebită pentru ca adopția să asigure copilului un mediu stabil și armonios.

Articolul 5 – Consimțămintele la adopție

1. Sub rezerva alineatelor (2) – (5) ale prezentului articol, adopția nu este încuviințată decât dacă cel puțin următoarele consimțăminte la adopție au fost date și nu au fost retrase:
 - a) consimțământul mamei și al tatălui; sau dacă nu există nici tată, nici mamă care să poată consimți, consimțământul oricărei persoane sau al oricărui organism abilitat să consimtă în locul părinților;
 - b) consimțământul copilului despre care se consideră, conform legislației, că are un nivel suficient de înțelegere; se consideră că un copil are un nivel suficient de înțelegere atunci când a împlinit vârsta prevăzută de lege, dar care nu trebuie să depășească 14 ani;
 - c) consimțământul soțului sau al partenerului înregistrat al adoptatorului;
2. Persoanele al căror consimțământ este necesar în vederea adopției trebuie să primească consilierea necesară și să fie informate corespunzător asupra consecințelor consimțământului lor, în special cu privire la menținerea sau încetarea, ca urmare a adopției, a relației legale dintre copil și familia de origine a acestuia. Consimțământul trebuie să fie dat în mod liber, în forma cerută de lege, și trebuie să fie exprimat ori consemnat în scris.
3. Autoritatea competentă nu poate renunța la luarea consimțământului și nici nu poate trece peste

- refuzul de a consimți al uneia dintre persoanele sau organismele menționate la alineatul (1), decât pentru motive excepționale stabilite prin legislație. Cu toate acestea, se poate renunța la consimțământul unui copil care suferă de un handicap ce îl împiedică să își exprime consimțământul valabil.
4. Dacă tatăl sau mama nu este titularul drepturilor părintești cu privire la copil, sau cel puțin al dreptului de a consimți la adopție, legislația poate să prevadă că nu este necesar consimțământul acestuia/acesteia.
 5. Consimțământul mamei la adopția copilului său este valabil numai atunci când este dat după naștere, la expirarea termenului prevăzut de legislație, care nu trebuie să fie mai mic de șase săptămâni sau, dacă un astfel de termen nu este stipulat, de la momentul la care, în opinia autorității competente, mama se va fi restabilit suficient ca urmare a nașterii.
 6. În sensul prezentei convenții, se înțelege prin „tată” și prin „mamă” persoanele care, în conformitate cu legislația, sunt părinții copilului.

Articolul 6 – Consultarea copilului

În cazul în care, în temeiul articolului 5 alineatele (1) și (3), consimțământul copilului nu este necesar, acesta este consultat, în măsura în care este posibil, iar opinia și dorințele sale sunt luate în considerare ținându-se seama de gradul său de maturitate. Se poate renunța la această consultare dacă este în mod vădit contrară interesului superior al copilului.

Articolul 7 – Condiții pentru adopție

1. Legislația permite adopția unui copil:
 - a) de către două persoane de sex diferit
 - i. care sunt căsătorite una cu cealaltă, sau
 - ii. atunci când există o astfel de instituție, care au încheiat un parteneriat înregistrat;
 - b) de către o singură persoană.
2. Statele au posibilitatea de a extinde domeniul de aplicare a prezentei convenții la cuplurile

formate din persoane de același sex care sunt căsătorite una cu cealaltă sau care au încheiat un parteneriat înregistrat. De asemenea, acestea au posibilitatea de a extinde domeniul de aplicare a prezentei convenții la cuplurile formate din persoane de sexe diferite și de același sex care trăiesc împreună într-o relație stabilă.

Articolul 8 – Posibilitatea unei noi adopții

Legislația nu permite o nouă adopție a unui copil care a fost deja adoptat, decât într-unul sau mai multe dintre următoarele cazuri:

- a) atunci când copilul este adoptat de către soțul sau partenerul înregistrat al adoptatorului;
- b) atunci când adoptatorul precedent a decedat;
- c) atunci când adopția precedentă a fost anulată;
- d) atunci când adopția precedentă a încetat sau încetează în acest mod;
- e) atunci când noua adopție este justificată de motive grave și când legislația nu permite încetarea adopției precedente.

Articolul 9 – Vârsta minimă a adoptatorului

1. Un copil poate fi adoptat numai dacă adoptatorul a atins vârsta minimă prevăzută de legislație în acest scop, această vârstă minimă neputând fi mai mică de 18 ani, nici mai mare de 30 de ani. Trebuie să existe o diferență de vârstă corespunzătoare între adoptator și copil, respectându-se interesul superior al copilului, de preferat o diferență de cel puțin 16 ani.
2. Cu toate acestea, legislația poate să prevadă posibilitatea de derogare de la condiția vârstei minime sau de la diferența de vârstă, având în vedere interesul superior al copilului:
 - a) în cazul în care adoptatorul este soțul sau partenerul înregistrat al tatălui sau al mamei; sau
 - b) în circumstanțe excepționale.

Articolul 10 – Anchete prealabile

1. Autoritatea competentă încuviințează adopția numai după ce au fost realizate anchetele corespunzătoare cu privire la adoptator, la copil și la familia acestuia. Pe durata acestor anchete și ulterior, datele pot fi colectate, procesate și comunicate numai în conformitate cu reglementările privind confidențialitatea profesională și protecția datelor cu caracter personal.
2. Anchetele, în măsura corespunzătoare fiecărui caz în parte, se referă, pe cât posibil și printre altele, la următoarele aspecte:
 - a) personalitatea, starea de sănătate și mediul social al adoptatorului, situația familială a acestuia și condițiile de locuit, precum și aptitudinea sa de creștere a unui copil;
 - b) motivele pentru care adoptatorul dorește să adopte copilul;
 - c) motivele pentru care, atunci când numai unul dintre cei doi soți sau parteneri înregistrați dorește să adopte copilul, celălalt soț/partener nu se asociază la cerere;
 - d) potrivirea reciprocă dintre copil și adoptator și perioada pentru care copilul a fost încredințat în grija sa;
 - e) personalitatea, starea de sănătate și mediul social al copilului, precum și, sub rezerva limitărilor legale, mediul familial și statutul civil al acestuia;
 - f) originile etnice, religioase și culturale ale adoptatorului și ale copilului.
3. Aceste anchete sunt încredințate spre efectuare unei persoane sau unui organism recunoscut sau autorizat în acest scop prin legislație sau de către o autoritate competentă. Acestea sunt, în măsura în care este posibil, efectuate de către asistenți sociali calificați în acest domeniu, ca rezultat al formării sau al experienței acestora.
4. Dispozițiile acestui articol nu aduc atingere competenței sau obligației autorității competente de a obține toate informațiile sau probele care intră sau nu în domeniul de aplicare a acestor anchete, și pe care acesta le consideră ca fiind utile.
5. Ancheta referitoare la aptitudinea de a adopta și la eligibilitatea adoptatorului, la situația și motivația persoanelor în cauză și la oportunitatea plasamentului copilului se efectuează înainte ca acesta să fie încredințat în grija viitorului adoptator în vederea adopției.

Articolul 11 – Efectele adopției

1. Prin adopție, copilul devine membru cu drepturi depline al familiei adoptatorului/adoptatorilor și are în raport cu adoptatorul/adoptatorii și familia acestuia/acestora, aceleași drepturi și obligații ca și copilul adoptatorului/adoptatorilor a cărui filiație este legal stabilită. Adoptatorul/adoptatorii își asumă responsabilitatea parentală față de copil. Adopția pune capăt legăturii juridice existente între copil și tatăl, mama și familia de origine.
2. Cu toate acestea, soțul sau partenerul, înregistrat sau nu, al adoptatorului își păstrează drepturile și obligațiile față de copilul adoptat, dacă acesta este copilul său, cu excepția cazului în care legislația nu prevede altfel.
3. În ceea ce privește încetarea legăturii juridice existente între copil și familia sa de origine, statele părți pot să prevadă excepții cu privire la unele aspecte cum ar fi numele de familie al copilului, impedimentele la căsătorie sau la încheierea unui parteneriat înregistrat.
4. Statele părți pot să prevadă dispoziții referitoare la alte forme de adopție, cu efecte mai puțin extinse decât cele menționate la alineatele precedente ale prezentului articol.

Articolul 12 – Cetățenia copilului adoptat

1. Statele părți facilitează dobândirea cetățeniei acestora de către copilul adoptat de unul dintre resortisanții lor.
2. Pierderea cetățeniei care poate rezulta în urma adopției este condiționată de deținerea sau dobândirea unei alte cetățenii.

Articolul 13 – Interzicerea restricțiilor

1. Numărul de copii care pot fi adoptați de către același adoptator nu este limitat prin legislație.
2. Nu se va interzice prin legislație unei persoane să adopte un copil pe motiv că aceasta are sau ar putea să aibă un copil.

Articolul 14 – Revocarea și anularea unei adopții

1. O adopție poate fi revocată sau anulată numai prin decizia autorității competente. Interesul superior al copilului trebuie să primeze întotdeauna asupra oricărui alt considerent.
2. Înainte de atingerea de către copil a vârstei majoratului, revocarea adopției nu poate să intervină decât pentru motive grave, prevăzute de legislație.
3. Cererea de anulare trebuie să fie depusă în termenul stabilit prin legislație.

Articolul 15 – Solicitarea de informații dintr-un alt stat parte

Atunci când ancheta efectuată în conformitate cu articolele 4 și 10 din prezenta convenție se raportează la o persoană care are reședința sau a avut reședința pe teritoriul unui alt stat parte, acel stat parte, în cazul în care primește o cerere de solicitare de informații, depune toate eforturile pentru a asigura furnizarea informațiilor solicitate cu promptitudine. Fiecare stat desemnează o autoritate națională căreia să i se adreseze o solicitare de informații.

Articolul 16 – Proceduri de stabilire a filiației

În cazul în care o procedură de stabilire a paternității sau, atunci când există, o procedură de stabilire a maternității a fost inițiată de către tatăl sau mama biologic/ă prezumat/ă, procedura de adopție este, după caz, suspendată până la obținerea rezultatelor procedurii de stabilire a filiației. Autoritățile competente acționează cu celeritate în cadrul procedurii de stabilire a filiației.

Articolul 17 – Interzicerea câștigului material necuvenit

Nicio persoană nu poate obține un avantaj financiar sau de altă natură dintr-o activitate legată de adopția unui copil.

Articolul 18 – Dispoziții mai favorabile

Statele părți au în continuare posibilitatea de a adopta dispoziții mai favorabile pentru copilul adoptat.

Articolul 19 – Perioada de probă

Statele părți au libertatea de a impune încredințarea copilului în grija adoptatorului pentru o perioadă îndeajuns de lungă înainte de încuviințarea adopției pentru ca autoritatea competentă să poată aprecia în mod rezonabil relațiile care s-ar stabili între aceștia în cazul în care adopția ar fi încuviințată. În această privință, interesul superior al copilului trebuie să primeze asupra oricărui alt considerent.

Articolul 20 – Consilierea și serviciile post-adopție

Autoritățile publice asigură promovarea și funcționarea corespunzătoare a serviciilor de consiliere și post-adopție pentru a sprijini și a îndruma viitorii adoptatori, adoptatorii și copiii adoptați.

Articolul 21 – Formarea

Statele părți se asigură că asistenții sociali care se ocupă de adopție beneficiază de formarea profesională corespunzătoare cu privire la aspectele sociale și juridice ale adopției.

Articolul 22 – Accesul la informații și divulgarea acestora

1. Pot fi adoptate dispoziții pentru ca o adopție să poată avea loc, după caz, fără ca identitatea adoptatorului să fie dezvăluită familiei de origine a copilului.
2. Se adoptă dispoziții care să impună sau să autorizeze desfășurarea procedurii de adopție cu ușile închise.
3. Copilul adoptat are acces la informațiile deținute de către autoritățile competente cu privire la originile sale. Atunci când părinții săi biologici au dreptul de a nu-și divulga identitatea, o autoritate competentă trebuie să aibă posibilitatea, în măsura în care legislația o permite, să stabilească dacă este cazul să se renunțe la acest drept și să se divulge informațiile privind identitatea, luând în considerare circumstanțele și drepturile copilului și ale părinților săi biologici. Copilul adoptat, care nu a ajuns la vârsta majoratului, poate fi consiliat în mod

adecvat.

4. Adoptatorul și copilul adoptat pot obține documente care să conțină extrase din registrele publice și care să ateste data și locul nașterii copilului adoptat, dar care să nu dezvăluie în mod expres adopția sau identitatea părinților săi biologici. Statele părți pot alege să nu aplice această dispoziție în cazul celorlalte forme de adopție menționate la articolul 11 alineatul (4) din prezenta convenție.
5. Având în vedere dreptul unei persoane de a-și cunoaște identitatea și originile, informațiile relevante referitoare la adopție sunt colectate și păstrate timp de cel puțin 50 de ani după ce adopția devine definitivă.
6. Registrele publice se păstrează și, în orice caz, conținutul acestora se reproduce pentru a preveni astfel ca persoanele care nu au un interes legitim să poată lua la cunoștință de adopția unei persoane sau, în cazul în care această informație a fost divulgată, să poată lua la cunoștință de identitatea părinților biologici ai acesteia.

Partea III – Clauze finale

Articolul 23 – Efectele convenției

1. Prezenta convenție înlocuiește, în ceea ce privește statele părți, Convenția europeană în materia adopției de copii, care a fost deschisă spre semnare la 24 aprilie 1967.
2. În relațiile dintre o parte la prezenta convenție și o altă parte la convenția din 1967 care nu a ratificat prezenta convenție, articolul 14 din Convenția din 1967 se aplică în continuare.

Articolul 24 – Semnarea, ratificarea și intrarea în vigoare

1. Prezenta convenție este deschisă spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei și statelor nemembre care au participat la elaborarea sa.
2. Convenția este supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.
3. Prezenta convenție intră în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării perioadei de trei luni

de la data la care trei semnatori și-au exprimat consimțământul de a fi parte la convenție în conformitate cu dispozițiile alineatului (2) din prezentul articol.

4. În ceea ce privește orice stat menționat la alineatul (1), care ulterior își exprimă consimțământul de a fi parte la convenție, aceasta intră în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării perioadei de trei luni de la data depunerii instrumentelor sale de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

Articolul 25 – Aderarea

1. După intrarea în vigoare a prezentei convenții, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei poate, după consultarea părților, să invite orice stat nemembru al Consiliului Europei, care nu a participat la elaborarea convenției, să adere la aceasta printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută la articolul 20.d din Statutul Consiliului Europei, și cu unanimitate de voturi ale reprezentanților statelor părți care au dreptul de a participa la Comitetul de Miniștri.
2. În ceea ce privește statul aderent, convenția intră în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 26 – Aplicarea teritorială

1. Orice stat poate, la momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, să specifice teritoriul sau teritoriile cărora li se aplică prezenta convenție.
2. Orice stat parte poate, la o dată ulterioară, printr-o declarație adresată Secretarului General al Consiliului Europei, să extindă domeniul de aplicare a prezentei convenții asupra oricărui alt teritoriu specificat în declarație și pentru ale cărui relații internaționale este răspunzător sau în numele căruia este autorizat să își asume angajamente. În ceea ce privește acest teritoriu, convenția intră în vigoare în prima zi a lunii următoare expirării perioadei de trei luni de la data primirii declarației de către Secretarul General.

3. Orice declarație făcută în temeiul celor două alineate precedente, poate fi retrasă, în ceea ce privește teritoriul specificat în această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei. Retragerea produce efecte din prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de trei luni după data primirii acestei notificări de către Secretarul General.

Articolul 27 – Rezerve

1. Nu se admite nicio rezervă la prezenta convenție cu excepția celor referitoare la dispozițiile articolului 5 alineatul (1) litera (b), ale articolului 7 alineatul (1) litera (a) punctul (ii) și alineatul (1) litera (b) și ale articolului 22 alineatul (3).
2. Orice rezervă formulată de către un stat în temeiul alineatului (1), este exprimată la momentul semnării sau al depunerii instrumentelor de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.
3. Orice stat poate retrage în totalitate sau parțial o rezervă pe care a formulat-o în conformitate cu alineatul (1) prin intermediul unei declarații adresate Secretarului General al Consiliului Europei, care produce efecte de la data primirii.

Articolul 28 – Notificarea autorităților competente

Fiecare stat parte notifică Secretarului General al Consiliului Europei numele și adresa autorității căreia i se pot adresa cererile formulate în temeiul articolului 15.

Articolul 29 – Denunțare

1. Orice stat parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta convenție prin intermediul unei notificări adresate Secretarului General al Consiliului Europei.
2. Denunțarea produce efecte din prima zi a lunii următoare expirării unei perioade de trei luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

Articolul 30 – Notificări

Secretarul General al Consiliului Europei notifică statelor membre ale Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei convenții, oricărui stat parte și oricărui stat invitat să adere la convenție:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei convenții, în conformitate cu articolul 24 din aceasta;
- d) orice notificare primită în conformitate cu dispozițiile articolului 2;
- e) orice declarație primită în conformitate cu dispozițiile articolului 7 alineatul (2) și ale articolului 26 alineatele (2) și (3);
- f) orice rezervă și retragere de rezerve efectuate în conformitate cu dispozițiile articolului 27;
- g) orice notificare primită în conformitate cu dispozițiile articolului 28;
- h) orice notificare primită în conformitate cu dispozițiile articolului 29 și data la care denunțarea produce efecte;
- i) orice alt act, notificare sau comunicare referitoare la prezenta convenție.

Drept care, subsemnații, autorizați corespunzător în acest scop, au semnat prezenta convenție.

Adoptată la, azi..... 2008, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind în mod egal autentice, într-un singur exemplar care se depune în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite copii certificate fiecărui stat membru al Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea prezentei convenții și oricărui alt stat invitat să adere la prezenta convenție.